

Notitie Luchtkwaliteit
Benedenste Kruisweg 13 te Nijbroek
(gemeente Voorst)
Project 2013.0067

projectnummer
2013.0067
Project
Benedenste Kruisweg 13 te Nijbroek
opdrachtgever
Houtvezelbedrijf Fikse BV

versie
Definitief
datum
21 augustus 2013
auteur
Ing. D. Lokhorst
Controle
Ing. M.A.J. ter Laak

bestand
G:\3.Projecten\2013\0067 Kruisweg 13a\7.Rapportage\Luchtkwaliteit

© Lycens Milieu & Ruimte B.V. (tel. 0541-570730). Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

NOTITIE LUCHTKWALITEIT

Project: Bedrijfsuitbreiding Benedenste Kruisweg 13 te Nijbroek
Opdrachtgever: Houtvezelbedrijf Fikse BV
Datum: 21 augustus 2013
Auteur: ing. D. Lokhorst

I Inleiding

Bij nieuwe ruimtelijke plannen dient rekening te worden gehouden met de eisen voor luchtkwaliteit. Hierbij zijn er drie grote bronnen van luchtvervuiling:

- over het geheel heeft verkeer de grootste impact op de luchtkwaliteit;
- pluimveebedrijven zijn veroorzakers van vooral plaatselijke luchtvervuiling;
- industriële bedrijven belasten de luchtkwaliteit ook, maar minder dan verkeer en pluimveebedrijven.

Bij Houtvezelbedrijf Fikse BV bestaat een nieuw voornemen dat in het kader van een goede ruimtelijke ordening getoetst dient te worden aan de eisen ten aanzien van luchtkwaliteit. Het bedrijf is gelegen aan de Benedenste Kruisweg 13 en ligt in het buitengebied van de gemeente Voorst. Op de bedrijfslocatie worden houtvezels en stro geperst en bewerkt. Om de geproduceerde voorraad van de balen stro inpandig te kunnen opslaan heeft het bedrijf het initiatief genomen om de bestaande opslagloods uit te breiden.

Voor de uitbreiding van deze loods dient te worden afgeweken van het bestemmingsplan dat voor het plangebied van toepassing is. Het aspect van de bedrijfsvoering van dit bedrijf die in het kader van een goede ruimtelijke ordening een mogelijk nadelige invloed zou kunnen hebben op de luchtkwaliteit, zijn verkeersbewegingen van en naar de bedrijfslocatie en de uitstoot van emissies door het bedrijfsproces.

In deze notitie wordt ingegaan op het wettelijk kader waar ruimtelijke plannen aan getoetst dienen te worden. Het wettelijk kader dat van toepassing is op dit initiatief bestaat uit de zo genoemde Wet Luchtkwaliteit en als uitwerking hiervan het besluit en regeling NIBM en het besluit gevoelige bestemmingen. Vervolgens vindt er een toetsing plaats aan het wettelijk kader. De conclusie van de notitie bevat de toets voor de paragraaf luchtkwaliteit welke onderdeel zal zijn van het ruimtelijk plan.

2. Wettelijk kader

2.1 Wet Luchtkwaliteit

De Europese richtlijn inzake beoordeling van en beheer van luchtkwaliteit, de Kaderrichtlijn uit 1996 (96/62/EG), biedt het juridisch kader voor het gemeenschappelijk luchtkwaliteitsbeleid in Europa. De implementatie van deze Europese Kaderrichtlijn (en de daarop gebaseerde dochterrichtlijnen met luchtkwaliteitsnormen) in de Nederlandse regelgeving heeft in eerste instantie plaatsgevonden in het Besluit luchtkwaliteit 2005. Doel van het besluit is mensen te beschermen tegen risico's van luchtverontreiniging. Het geeft aan op welke termijn de normen gelden en gehaald moeten worden en welke bestuursorganen verantwoordelijk zijn voor het behalen van die normen.

Het Besluit luchtkwaliteit 2005 is met ingang van 15 november 2007 vervangen door de Wet luchtkwaliteit, welke is geïncorporeerd in de Wet milieubeheer. Specifieke onderdelen van de wet zijn uitgewerkt in AmvB's en ministeriële regelingen. Hiermee is de implementatie van de Europese richtlijn in de nationale wetgeving afgerond.

Bestuursorganen (Rijk, provincies en gemeenten) moeten ingevolge de Wet luchtkwaliteit bij de uitoefening van hun bevoegdheden die gevolgen voor de luchtkwaliteit kunnen hebben, de in de wet vastgestelde grenswaarden in acht nemen voor de volgende stoffen:

- zwaveldioxide;
- stikstofdioxide (NO₂);
- stikstofoxiden;
- zwevende deeltjes (PM₁₀);
- lood;
- koolmonoxide;
- benzeen.

Uit het bepaalde in de Wet luchtkwaliteit kan worden opgemaakt dat onder andere het vaststellen en herzien van een bestemmingsplan en het vaststellen van een afwijkingsbesluit als bedoeld in artikel 2.12 van de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo) tot de hiervoor bedoelde bevoegdheden behoren.

Op grond van de Wet luchtkwaliteit en de inmiddels op basis van het Besluit luchtkwaliteit 2005 ontstane jurisprudentie dienen de consequenties van nieuwe ontwikkelingen voor de luchtkwaliteit te worden onderzocht. Voor wat betreft deze nieuwe ontwikkelingen kan onderscheid worden gemaakt in:

- de consequenties van de aanwezige en nieuwe bedrijvigheid;
- de consequenties van toenemend wegverkeer;
- de consequenties van het situeren van zogenaamde gevoelige bestemmingen (zoals woningen en scholen) in de omgeving van deze bedrijven en wegen.

Luchtkwaliteitseisen vormen onder de nieuwe 'Wet Luchtkwaliteit' geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen indien:

1. er geen sprake is van feitelijke of dreigende overschrijding van de grenswaarde of;
2. een project, al dan niet per saldo, niet leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit of;
3. een project 'niet in betekende mate' bijdraagt aan de luchtverontreiniging of;
4. een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit).

Wanneer aan een van bovenstaande vereisten is voldaan, voldoet het project ten aanzien van de luchtkwaliteit aan een goede ruimtelijke ordening.

Naast bovenstaande bestaan wettelijke vereisten voor het toevoegen van gevoelige bestemmingen in bepaalde zones rondom rijks- en provinciale wegen. Deze zijn vastgelegd in het "besluit gevoelige bestemmingen", waaraan los van de hiervoor genoemde 4 criteria voldaan dient te worden.

2.1.1. Beoordelingsmethodiek Wet Luchtkwaliteit

De eerste stap bij het bepalen van de mate waarin de ontwikkeling bijdraagt aan de luchtkwaliteit is de toetsing aan de ondergrenzen van de ministeriële regeling "*Niet in betekende mate bijdragen NIBM*" (luchtkwaliteitseisen), zie punt 3 van de vorige paragraaf. In deze regeling is bepaald dat projecten van een bepaalde aard (woningen en kantoren) en omvang verder geen toetsing behoeven. Voorliggende bestemmingsplanwijziging betreft geen woningen of kantoren. Conform de regeling NIBM zal aannemelijk gemaakt moeten worden dat het project valt binnen de getalsmatige grenzen van de NIBM categorieën. Als met een kwalitatieve beschrijving aannemelijk is dat het project binnen de getalsmatige grenzen blijft, wordt het project als NIBM beschouwd. Indien niet aannemelijk kan worden gemaakt dat het project NIBM is, zullen de punten 1,2 en 4 van de vorige paragraaf worden onderzocht.

Naast de NIBM toets zal voldaan moeten worden aan het besluit gevoelige bestemmingen welke van toepassing is voor situaties waarin sprake is van het toevoegen van gevoelige bestemmingen binnen bepaalde zones rondom rijks- en provinciale wegen.

2.2. Besluit & Regeling niet in betekende mate (NIBM)

Op grond van artikel 5.16 van de Wet milieubeheer en het daarop gebaseerde Besluit NIBM worden ruimtelijke besluiten die niet in betekende mate bijdragen aan de concentraties in de buitenlucht van stoffen waarvoor bijlage 2 van de Wet milieubeheer een grenswaarde bevat, niet langer individueel getoetst aan die grenswaarden. Als gevolg daarvan kunnen tal van kleinere projecten doorgang vinden, ook in situaties waar nog niet aan de grenswaarden wordt voldaan. De effecten van deze projecten op de luchtkwaliteit worden verdisconteerd in de trendmatige ontwikkeling van de luchtkwaliteit, zoals beschreven in het Nationaal Samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit (NSL).

In het Besluit NIBM is een algemene grens van 3% opgenomen ter bepaling of een project al dan niet in betekende mate bijdraagt aan de concentratie in de buitenlucht.

Daarnaast is in het Besluit NIBM een grondslag opgenomen om bij ministeriële regeling categorieën van gevallen aan te wijzen die in ieder geval niet in betekende mate bijdragen. Een project dat volledig binnen een aldus aangewezen categorie of combinatie van categorieën valt en beschikt over eventuele daarbij genoemde voorzieningen of maatregelen, draagt in ieder geval niet in betekende mate bij aan de concentraties in de buitenlucht van de hiervoor bedoelde stoffen. Het begrip 'niet in betekende mate' is uitgewerkt in het Besluit NIBM. Als toelichting op dit begrip is de Handreiking 'niet in betekende mate' (NIBM) luchtkwaliteit opgesteld. Deze handreiking heeft geen formeel juridische status, maar kan in voorkomende gevallen wel een houvast bieden bij het bepalen of een project NIBM is, zodat besluiten goed kunnen worden onderbouwd.

De in de ministeriële regeling genoemde categorieën van gevallen zijn:

- woningbouw: 1.500 woningen netto bij 1 ontsluitende weg of 3.000 woningen bij 2 ontsluitende wegen;
- infrastructuur: 3% concentratiebijdrage (verkeerseffecten gecorrigeerd voor minder congestie);
- kantoorlocaties: 100.000 vierkante meter bruto vloeroppervlak bij 1 ontsluitende weg, 200.000 vierkante meter bruto vloeroppervlak bij 2 ontsluitende wegen.

2.3 Besluit gevoelige bestemmingen

Per 16 januari 2009 is het Besluit gevoelige bestemmingen in werking getreden. Met deze AmvB wordt de vestiging van zogeheten 'gevoelige bestemmingen' - zoals een school - in de nabijheid van provinciale en rijkswegen beperkt. Dit heeft consequenties voor de ruimtelijke ordening. Het Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen) is gebaseerd op artikel 5.16a van de Wet milieubeheer (Wm), dat via een amendement van de Tweede Kamer in de Wm is opgenomen.

Het besluit is gericht op bescherming van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof (PM10) en stikstofdioxide (NO2), met name kinderen, ouderen en zieken en waarborgt dat deze mensen in specifieke (nieuwe) situaties niet worden geconfronteerd met een luchtkwaliteit die niet voldoet aan de grenswaarden. Daartoe voorziet het besluit in zones waarbinnen luchtkwaliteitonderzoek nodig is: 300 meter aan weerszijden van rijkswegen en 50 meter langs provinciale wegen, gemeten vanaf de rand van de weg. Waar in zo'n onderzoekszone de grenswaarden voor PM10 of NO2 (dreigen te) worden overschreden, mag het totaal aantal mensen dat hoort bij een 'gevoelige bestemming' niet toenemen. Dit wordt bereikt door op zo'n plek de vestiging van bijvoorbeeld een school niet toe te staan.

Bij uitbreidingen van bestaande gevoelige bestemmingen is een eenmalige toename van maximaal 10% van het totale aantal blootgestelden toegestaan. Er is steeds een koppeling met de grenswaarden voor luchtkwaliteit.

Is (dreigende) normoverschrijding niet aan de orde, dan is er ook geen bouwverbod voor gevoelige bestemmingen binnen de onderzoekszone. Wel moet in die situaties de locatiekeuze goed gemotiveerd worden; dat gebeurt in de context van een goede ruimtelijke ordening.

De volgende gebouwen met de bijbehorende terreinen zijn aangemerkt als 'gevoelige bestemming': scholen, kinderdagverblijven, en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen.

Het gaat hierbij niet om precieze bestemmingen of specifieke functieaanduidingen, maar om alle vergelijkbare functies (bijv. binnen de bestemming "Maatschappelijk"), ongeacht de exacte aanduiding ervan in bestemmingsplannen en andere besluiten. Van doorslaggevend belang is de (voorziene) functie van het gebouw en het bijbehorende terrein.

In de context van dit besluit worden ziekenhuizen, woningen en sportaccommodaties dus niet als gevoelige bestemming gezien. In de meeste ziekenhuizen is sprake van luchtbehandeling, waardoor binnen een goede luchtkwaliteit gehandhaafd kan worden. Ook hebben ziekenhuizen een flinke verkeersaantrekkende werking, met negatieve gevolgen voor de luchtkwaliteit in de directe omgeving, terwijl een goede bereikbaarheid cruciaal is.

Voor de toepassing van de AmvB is overigens niet relevant of de gevoelige bestemming – of het project waarvan deze gevoelige bestemming een onderdeel is - wel of niet "in betekenende mate" bijdraagt aan de concentraties PM10 en/of NO2 in de buitenlucht.

3. Toets initiatief

3.1 Toetsing NIBM

De planontwikkeling is, als het gaat om de verwachte gevolgen voor de luchtkwaliteit beperkt in omvang. In vergelijking met de NIBM categorieën betreft het hier een aanzienlijk kleinschaliger initiatief. In dit project gaat het om één inrichting oftewel de uitbreiding van een bestaand bedrijfsgebouw waarvan de uitstoot voor de luchtkwaliteit wordt beoordeeld.

Er gaat geen tot nauwelijks verkeersaantrekkende werking uit met het initiatief. De te beoordelen activiteit in het kader van een goede ruimtelijk ordening betreft het opslaan van balen stro, waarin geen emissies bij vrijkomen. Het productieproces, wat mogelijk gepaard gaat met (fijn)stof emissie is opgenomen in milieu omgevingsvergunning van het bedrijf en heeft in het kader van een goede ruimtelijke ordening geen betekenis.

In vergelijking met de NIBM categorieën, waar het gaat om het toevoegen van 1500/3000 woningen dan wel 100.000/200.000 aan m² kantoor bvo, dat als niet in betekende mate voor de luchtkwaliteit wordt geclassificeerd, is het project van aanzienlijk kleinere omvang. Hiermee is voldoende aannemelijk dat het geschatte effect op de luchtkwaliteit dat het project teweeg zal brengen minder is dan de gehanteerde ondergrenzen van de NIBM categorieën.

3.2 Toetsing besluit gevoelige bestemming

Het onderhavige plan ligt op ongeveer 1 kilometer van de N 792 en ruim 2 kilometer van de A 50. Er wordt dus voldaan aan de afstandseis van 50 meter (provinciale wegen) en 300 meter (rijkswegen). Bovendien is de te realiseren uitbreiding van de opslagloods geen gevoelige bestemming in de zin van het 'Besluit gevoelige bestemmingen'. Hierdoor vloeien er geen beperkingen vanuit het Besluit gevoelige bestemmingen voort.

4. Conclusie

De luchtkwaliteit ter hoogte van planlocatie is getoetst aan de grenswaarden van de Wet Luchtkwaliteit.

Gezien de aard en beperkte omvang van het initiatief draagt de beoogde ontwikkeling "niet in betekende mate" bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. Verder is aangetoond dat het plan niet in strijd is met het Besluit gevoelige bestemmingen. Vanuit het oogpunt van luchtkwaliteit zijn er daarom geen belemmeringen voor de uitvoerbaarheid van het plan.